

جمع آوری تفکیک شده زباله از مبداء تولید توسط سازمان غیردولتی و با مشارکت مردم در شهرستان شاهروود در سال ۱۳۸۴

چکیده:

جمع آوری غیر بهداشتی زباله در بسیاری از شهرهای کشور ما به شدت مشهود و پیامدهای بهداشتی آن نیز برای همکان واضح و مبرهن است. این بروزهش به منظور حل یکی از معضلات عمده شهری یعنی عدم جمع آوری صحیح زباله به اجراء در می آید.

نوع این مطالعه، کاربردی و جامعه مورد مطالعه را ساکنین منطقه شهری شاهروود و زباله های آنها تشکیل می دهند. در این مطالعه ابتدا به مردم آموزشیان لازم در خصوص چگونگی جمع آوری تفکیک شده زباله در منزل، نحوه تحويل آن به مأمورین جمع آوری کالاهای بازیافتی و دریافت قبض های فرعه کشی و نیز چگونگی اطلاع و دریافت جواز داده می شود. سپس بر اساس برنامه از قبل تنظیم شده، زباله های آنها توسط مأمورین موسسه توسعه پایدار جمع آوری و قبض های فرعه کشی زباله به آنها تحويل می گردد. در نهایت فرعه کشی ماهیانه در محل مسجد محل انجام و به صاحبان تعدادی از قبض های برند، جوازی اهدا می گردد.

مطالعه حاضر نشان می دهد که در ماه اول اجرای طرح، ۷۰ درصد مردم، در ماه دوم، ۸۷/۸ درصد و در ماه سوم،

۸۷ همچنین ۵۷ درصد از اهالی منطقه شهری این طرح را در رفع توهه های تلبیار شده زباله مفید می دانستند. پایش های هفتگی صورت گرفته به اجرای هر چه بهتر این طرح کمک شایانی کرد. همچنین میزان اطلاعات مردم در مورد اهمیت جمع آوری و دفع بهداشتی زباله نیز ارتقاء پیدا کرد.

شكل کلی اجرای این پروژه می تواند الگوی خوبی برای سایر مناطق و سایر شهرها باشد. همچنین اجرای این طرح توسط پایگاه تحقیقات جمعیتی نشان از توانایی مردم برای اجرای پروژه های کاربردی و نیز اهمیت پایگاههای تحقیقات جمعیتی در رفع یکی از مهمترین موانع همکاریهای دستگاههای دولتی یعنی عدم وجود هماهنگی بین بخشی دارد.

واژگان کلیدی: زباله، تفکیک از مبداء، شاهروود

علی اکبر رودباری

کارشناس ارشد بهداشت محیط، عضو هیئت علمی
دانشکده علوم پزشکی شاهروود

هاجر شهسوار

کارشناس بهداشت عمومی، کارشناس پایگاه تحقیقات
جمعیتی دانشکده علوم پزشکی شاهروود

سید علی اصغر حسینی

نیروی مردمی عضو هیئت مدیره پایگاه تحقیقات جمعیتی
دانشکده علوم پزشکی شاهروود

محسن قاضی

الهام ایمنی

مریم نصرتی

مریم زاهدی

سهیلا روزافزاری

محله‌های خالی مناسبی برای تلنبار زباله شهروندان فراهم ساخته است. تصاویر موجود نیز مشخص کننده ریخته شدن زباله در این زمینهای توسط اهالی است. ضمن اینکه این منطقه جزو مناطق فقرنشین شهر محسوب می‌گردد و مشکل همیشگی این مناطق در بسیاری از کشورهای در حال توسعه یعنی ریخت و پاش زباله و عدم جمع آوری صحیح آن را نیز دارا می‌باشد. متأسفانه در این منطقه سیستم جمع آوری زباله شهرداری نیز عملکرد مناسبی ندارد و به اعتقاد و اعتراف شهروندان این شهرک، مناطقی در آن وجود دارد که مدت‌های طولانی است توسط مامورین رفت و روبرو خیابانها و مامورین تنظیف شهری پاکسازی و نظافت نشده است. مجموعه شرایط فوق باعث نارضایتی مردم از سیستم فعلی جمع آوری زباله و گاهی عدم همکاری آنها با مامورین جمع آوری زباله شده است. در نتیجه، مناظر زشتی از تلنبار زباله در سطح منطقه ایجاد شده است.

مطالعات صورت گرفته در سال ۱۳۸۲ در شهر شاهروود نشان داد که سرانه تولید زباله هر شهروند شاهروودی ۶۴۸ گرم می‌باشد. از این مقدار، ۶۸ درصد مربوط به زباله‌های تبر و ۳۲ درصد مربوط به زباله‌های خشک می‌باشد.

در سال ۱۳۸۲ با همت شهرداری شاهروود، طرح جامع مدیریت جمع آوری، حمل و نقل و دفن بهداشتی زباله‌های خانگی در این شهر اجراء گردید به طوریکه هم اینک این شهر دارای یک مرکز دفن کاملاً بهداشتی می‌باشد.(۵)

مواد و روش‌ها

نوع این مطالعه، کاربردی و جامعه مورد مطالعه را شهروندان منطقه شهنمای شاهروود و زباله‌های تولیدی آنها تشکیل می‌دهد. این مطالعه در پاسخ به یکی از اولویت‌های بهداشتی مشخص شده در مناطق تحت پوشش پایگاه تحقیقات جمیعتی دانشکده علوم پزشکی شاهروود یعنی وضعیت نامناسب جمع آوری و دفع زباله انجام شده است. لازم به ذکر است که در ابتدای تولد پایگاه تحقیقات جمیعتی، یک ارزیابی سریع از نیازهای بهداشتی، اقتصادی و اجتماعی مناطق تحت پوشش پایگاه از طریق مصاحبه و گفتگوی چهره به چهره با مردم منطقه، مسئولین و متخصصین انجام شد و لیست اولویت مشکلات بهداشتی، اقتصادی و اجتماعی ساکنین مناطق تحت پوشش پایگاه

مقدمه

عدم جمع آوری صحیح و به موقع زباله در بسیاری از شهرهای کشورهای در حال توسعه منجر به ایجاد حالت غیر بهداشتی و شیوع بسیاری از بیماریها و نیز ابتلاء تعداد زیادی از مردم به این بیماریها می‌گردد. گستره فراوان شیوع بیماریهای نظیر سالک و مalarیا در مناطق دارای سطح پائین بهداشت محیط موید این ادعا می‌باشد.(۱)

یکی از مشکلات عمدۀ شهرها در کشورهای در حال توسعه، ناتوانی مسئولین شهری در جمع آوری و دفع بهداشتی زباله‌های شهروندان می‌باشد. دلایل متعددی برای این مسئله ذکر شده است که بر حسب اهمیت، تعدادی از آنها عبارتند از الف: عدم وجود ارتباط قوی و همراه با احترام متقابل بین شهروندان و مسئولین جمع آوری زباله‌های شهری ب؛ عدم وجود یا ناکافی بودن نیروهای متخصص و علمی در دستگاههای مرتبط با نظافت شهری که البته در حال مرتفع شدن می‌باشد، ج؛ عدم رسیدگی به وضعیت معیشتی و رفاهی مامورین تنظیف شهری و غیره.(۲)

ایجاد یک سیستم منظم جمع آوری و دفع بهداشتی زباله یکی از نیازهای اولیه شهرهای کشورهای در حال توسعه برای حل مشکل تلنبار زباله و عدم جمع آوری و دفع بهداشتی زباله می‌باشد. در هر سیستم صحیح جمع آوری و دفع بهداشتی زباله، برقراری ارتباط موثر و مداوم بین شهروندان و مامورین جمع آوری زباله یکی از رموز موقوفیت می‌باشد(۳) ضمن اینکه در کلیه سیستم‌های جدید جمع آوری زباله تلاش می‌گردد با آموزش شهروندان، حجم زباله‌های تولیدی کاهش یابد و در نتیجه حجم زباله‌های تحويلی به مامورین شهرداری و هزینه‌های جمع آوری و دفع آنها کاهش یابد. لذا به منظور حفظ محیط زیست، حذف تلنبار زباله و ترویج فرهنگ بازیافت زباله، طرح جمع آوری تغییک شده زباله از مبدأ تولید در منطقه شهنمای شاهروود به مرحله اجراء در آمد.

منطقه چهارصد خانواری شهنمای شاهروود با جمعیت حدود ۲۰۰۰ نفر در جنوب غرب شهرستان شاهروود قرار گرفته است. بعد خانوار در این منطقه چهار نفر و وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ساکنین منطقه، متوسط رو به پائین می‌باشد. در گوشه و کنار این منطقه، زمینهای بایر و بلااستفاده و باغهای بدون حصار فراوانی وجود دارد که

به منظور تشویق شهروندان جهت شرکت در این طرح و نیز به عنوان یک اقدام مثبت از سوی مسئولین شهرداری، توده های تلباش شده زباله در سطح منطقه طی یک اقدام ضربتی توسط مامورین شهرداری جمع آوری گردید. در ادامه، طبق برنامه از قبل تعیین شده، زباله های تر را س ساعت ۹ شب توسط مامورین شهرداری جمع آوری شد و زباله های خشک نیز هفته ای یک بار در روزهای سه شنبه هر هفته و اکثر از ساعات صبح توسط مامورین موسسه توسعه پایدار جمع آوری گردید و در قبال دریافت زباله های خشک به مردم قرض های شرکت در قرعه کشی اهداء گردید. سپس ماهی یک بار در حضور مردم و در محل حسینیه منطقه شهنما عملیات قرعه کشی و اهداء جوايز به صاحبان قرض های برنده صورت گرفت.

در این طرح به مردم کیسه های پلاستیکی داده می شد تا زباله های خود را به صورت تر و خشک جمع آوری نمایند.

در این طرح به منظور کنترل چگونگی اجرای پروژه، عملیات پایش هفتگی اجراء می شد که طی آن روزهای سه شنبه هر هفته تعدادی از نیروهای مردمی عضو پایگاه تحقیقات جمعیتی، به محل اجرای پروژه مراجعه می کردند و ضمن بازدید از محل و نحوه جمع آوری زباله های بازیافتی، با مردم نیز مصاحبه می کردند و فرم های پایش را پر می کردند. فرم های پایش حاوی سوالاتی در ارتباط با زباله و بازیافت آن به هموار انتقادات و پیشنهادات مردم بود. این فرم ها در حقیقت مشخص کننده وضعیت اجرای پروژه و تعیین کننده نقاط ضعف و قوت پروژه جهت انجام هرگونه اقدام اصلاحی بود.

اهداف

هدف اصلی:

جمع آوری تفکیک شده زباله از مبداء تولید در منطقه شهنما شاهروod در سال ۱۳۸۴

اهداف فرعی:

اعم اهداف فرعی طرح عبارتند از:

- ۱- افزایش همکاری بین مسئولین تنظیف شهری و مردم
- ۲- حذف تلباش زباله و ایجاد محیطی بهداشتی در منطقه
- ۳- فرهنگ سازی و تغییر نگاه مردم به زباله

مشخص شد. طول مدت اجرای طرح شش ماه و در فاصله زمانی بهمن ۱۳۸۴ تا مرداد ۱۳۸۵ می باشد.

روش انجام کار به این صورت است که ابتدا از نماینده شهرداری در امور خدمات شهری و فضای سبز و نمایندگان مردم منطقه (که عضو پایگاه تحقیقات جمعیتی می باشند) دعوت به عمل آمد تا در جلسه ای که به همین منظور در محل پایگاه تحقیقات جمعیتی تشکیل شد حضور بهم رسانند و طرفین بعد از شنیدن گفته های یکدیگر، تصمیم گرفتند که با همکاری پایگاه تحقیقات جمعیتی، طرح جمع آوری تفکیک شده زباله از مبداء تولید را در منطقه شهنما شاهروod با اهداف حفظ و پاکی محیط زیست، حذف تلباش توده های زباله و فرهنگ سازی به منظور بازیافت زباله از مبداء تولید به اجراe در آورند. لازم به ذکر است که نمایندگان مردم، مسئولین شهری را به عدم توجه به مناطق محروم محکوم می کردند و مسئولین شهری نیز از عدم همکاری مردم با مامورین جمع آوری زباله ناراضی بودند.

به این منظور، تیمی از نیروهای مردمی توانمند شده عضو پایگاه تحقیقات جمعیتی تشکیل شد و تقسیم وظایف صورت گرفت. سپس در سطح میادین شهر و خیابانهای منطقه شهنما اطلاع رسانی از طریق نصب پارچه نوشته ها صورت گرفت. در این پارچه نوشته ها بر دلایل بازیافت زباله و تاریخ شروع آن تاکید شد. سپس پمقلت ویژه طرح با همکاری استادی دانشگاه و نیروهای مردمی علاقمند طراحی گردید. در ادامه نیروهای مردمی آموزش دیده عضو پایگاه تحقیقات جمعیتی دانشکده علوم پزشکی شاهروod به تعداد ۲۵ نفر به درب منازل مراجعه کردند و آموزش های لازم در خصوص لزوم بازیافت زباله، مدت اجرای طرح، چگونگی جمع آوری زباله های تر به مامورین شهرداری و نیز نحوه تحويل زباله های خشک به مامورین موسسه توسعه پایدار (این موسسه یک NGO با زمینه فعالیت زیست محیطی است که توسط شهرداری برای جمع آوری کالاهای بازیافتی معرفی شده است)، نحوه دریافت قبض های قرعه کشی و چگونگی اطلاع از نتیجه قرعه کشی و دریافت جوايز داده شد. سپس پمقلتی نیز که حاوی این اطلاعات و یک شماره خانوار بود به آنها تحويل گردید. شماره خانوار در واقع کد شرکت خانوارها در قرعه کشی ماهیانه می باشد.

مرداد ۸۵ به صورت هفته‌ای یک بار در روزهای سه شنبه
توسط مامورین موسسه توسعه پایدار جمع آوری شد. میزان
اب زیاله‌ها به شرح جدول شماره یک م. داشت.

- نتایج پایش های هفتگی صورت گرفته توسط نیروهای مردمی عضو پایگاه تحقیقات جمعیتی فرم های پایش پر شده توسط نیروهای مردمی که تعداد آن در هر ماه به شرح جدول شماره دو می باشد نشان می دهد که در ماه اول اجرای بروزه، ۷۰ درصد اهالی نسبت به جمع آوری تفکیک شده زباله های خود اقدام نمودند. این میزان در ماههای دوم و سوم بترتیب به ۸۸/۷ و ۷۸ درصد رسید. همچنین در ماه اول اجرای طرح ۲۹ درصد اهالی از کلیات اجرای طرح راضی بودند و این میزان در ماههای سوم و سوم بترتیب به ۹۰ و ۹۰ درصد رسید ضمن اینکه در ماه اول اجرای طرح ۲۵ بازخورد از نظرات مردم به مرکز

۳-نتایج مربوط به افزایش آگاهیهای مردم از مسائل
تفکیک زیاله در اثر اجرای طرح

بر اساس فرم های پایش، در ماه اول اجرای پروژه،
۷۸/۵ درصد اهالی به مجموع سوالات مربوط به زیاله و
بازیافت آن پاسخ صحیح دادند. در ماه دوم و سوم، این
میزان، به ۸۰ و ۸۰ درصد رسید.

۴- نتایج مربوط به تاثیر طرح بر پاکیزگی محیط و حذف تلنیار زباله در منطقه

نتایج فرم های پایش نشان می دهد که ۷۵ درصد
هالی شهناما اجرای این طرح را در رفع توده های تلبه

۴- تفکیک زباله در منزل در جهت کاهش تولید زباله و در نتیجه کاهش مشکلات جمع اوری و دفع آن

زباله های خانگی جمع آوری شده در محلی دور از شهر و محیطی کاملاً کنترل شده تفکیک گردیده و میزان وزنی هر یک از اجزاء آن مشخص می گردد. در حقیقت در این طرح هیچ گونه نمونه برداری از زباله های خانگی برای تعیین وزن صورت نمی گیرد و تمامی زباله ها توزین شده و نتایج آن بر حسب نمودارهای ذیل بیان می گردد.

در هنگام توزیع تراکت و اطلاع رسانی چهره به چهره به مردم منطقه شهمنما به آنها آموزش داده شد که زباله های تر خود را^۱ می توانند در داخل باعچه منازل خود دفن نمایند و پس از چند بار به هم زدن و زیر و روکردن، از آن به عنوان کود در یابی گلها یا باعچه های منازل استفاده کنند.

ساخته ها

نتایج این طرح در چهار بخش ارائه شده است

۱- نتایج مربوط به جمع آوری زباله های خشک

باله های خشک اهالی منطقه شهنهما از بهمن ۴۸ تا

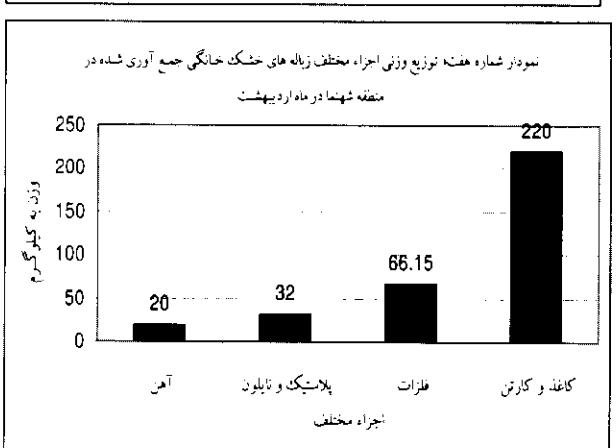
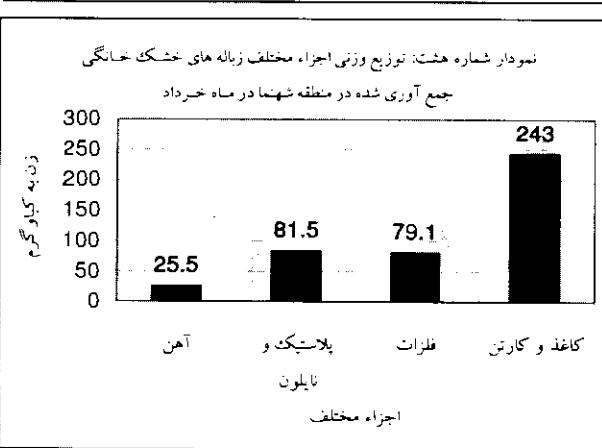
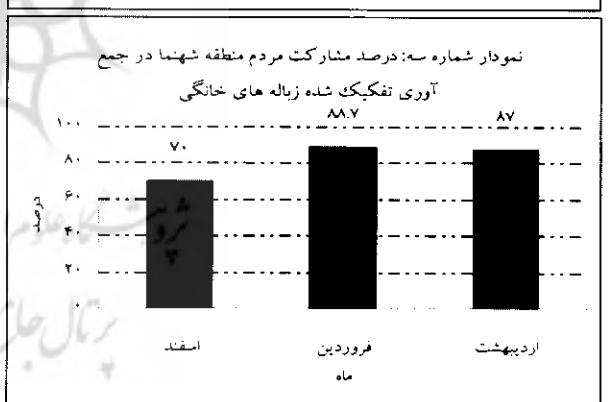
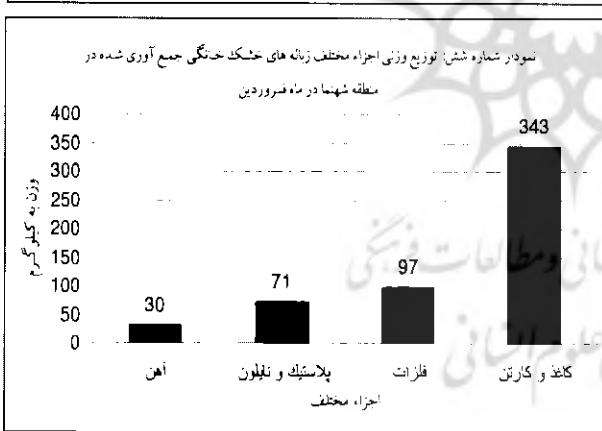
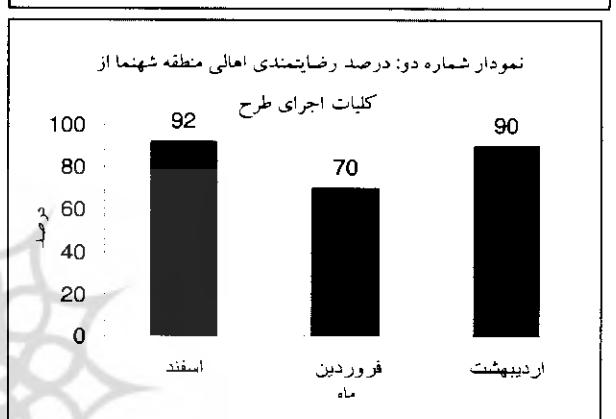
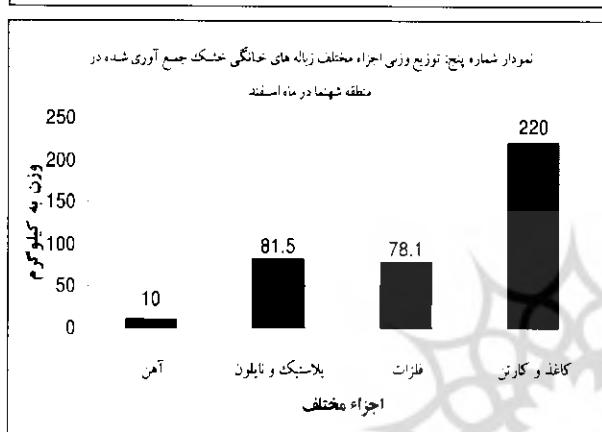
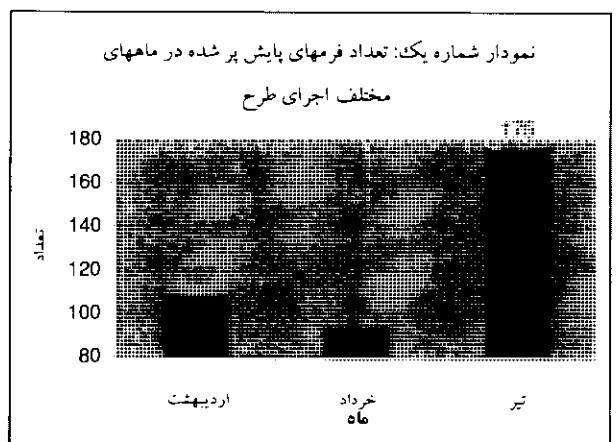
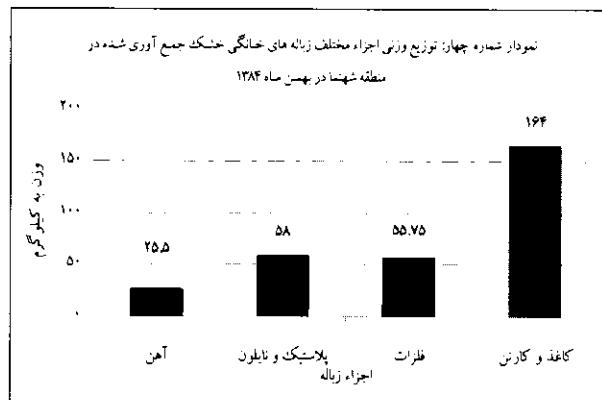
جدول شماره دو: تعداد فرم های پایش پر شده توسط نیروهای مردمی در هر ماه

ماه	تعداد فرم های پر شده
بهمن، آسفند و فروردین	هر هفته یک بار و به صورت مصاحبه همراه با فیلمبرداری و عکسبرداری
اردیبهشت	۱۰۷ فرم و به صورت هفته ای یک بار
خرداد	۹۳ فرم و به صورت هفته ای یک بار
تیر	۱۷۵ فرم و به صورت هفته ای یک بار

لازم به ذکر است در ماههای بهمن، اسفند و فروردین، پایشها به صورت مصاحبه همراه با فیلمبرداری و عکسبرداری بوده است لذا در نمودارها گنجانده نشده است.

جدول شماره ۱ میزان زیالهای خشک جمع آوری شده در منطقه شهریما بر حسب کیلوگرم به تفکیک ماه و نوع اقلام

ماه	آهن	پلاستیک	نان خشک	نایلون	روی	حلب	کفش	کاغذ و برقج	دستگاه	کارتن
بهمن	۲۵/۵	۴۸	۱۰۷	۱۰	۰/۲۵	۵۵/۵	۱۲/۳	۱۶۴	۱/۵	۱/۵
اسفند	۱۰	۷۴	۱۱۲	۷/۵	۰/۱۶	۷۷/۵	۳۴	۲۲۰	۰	۰
فروردین	۳۰	۷۱	۱۰۴	۰	۰	۹۷	۲۱	۳۴۳	۰	۰/۹
اردیبهشت	۲۰	۳۲	۲۳	۰	۰/۱۶۵	۶۵,۵	۹	۲۲۰	۰/۹	۰/۹
خرداد	۲۵/۵	۷۴	۱۱۰	۷/۵	۰/۱۶	۷۸/۵	۳۱	۲۴۳	۰/۷	۰/۷
تیر	۲۹	۳۸	۱۱۴	۶/۸	۰/۴۵	۸۹	۲۰	۲۱۲	۰/۶۳	۰/۶۳

اقدام کنند در حالیکه در این طرح، ۸۸,۷ درصد مردم نسبت به تفکیک زباله خود اقدام کردند. ج: در ماه سوم اجرای طرح باید تقریباً ۳۲ درصد از مردم نسبت به تفکیک زباله خود اقدام کنند در حالیکه در این طرح، ۷۸ درصد مردم نسبت به تفکیک زباله خود اقدام کردند.

همچنین بر اساس جدول شماره سه، الف: در ماه اول اجرای طرح باید ۳۳ درصد مردم از کلیات اجرای طرح راضی باشند در حالیکه در این طرح، ۹۲ درصد مردم نسبت به کلیات اجرای طرح اظهار رضایت کرده اند. ب: در ماه دوم اجرای طرح باید ۵۷ درصد مردم از کلیات اجرای طرح راضی باشند در حالیکه در این طرح، ۷۰ درصد مردم نسبت به کلیات اجرای طرح اظهار رضایت کرده اند.

بر اساس استانداردها باید در ماه اول اجرای طرح ۱۰ بازخورد از نظرات مردم به مرکز اجرای طرح برسد در حالیکه در این طرح، تقریباً ۲۵ بازخورد از نظرات مردم (پیشنهادات و انتقادات) به پایگاه تحقیقات جمیعتی رسید.

از مهمترین نتایج اجرای طرح، حذف توده های تلبهار شده زباله در منطقه بوده است که نتیجه آن رضایت اهالی بوده است. یکی دیگر از نتایج اجرای طرح، نمایش توامندی مردم برای اجرای طرحها و پروژه های تحقیقاتی از نوع کاربردی و نیز پیگیری و جذب فراوان آنها می باشد.

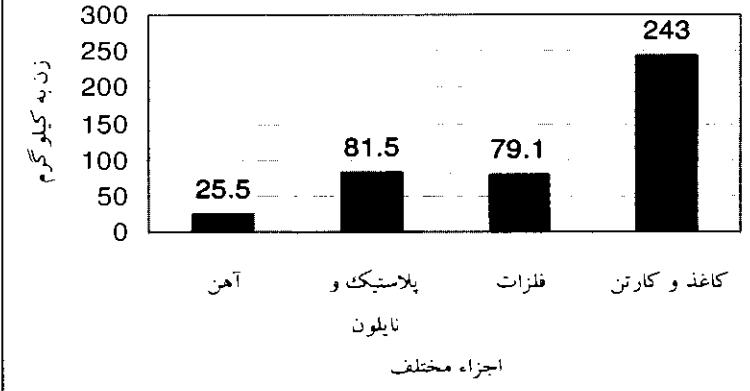
این طرح بیانگر نقش کاتالیزوری پایگاه تحقیقات جمیعتی در حل مشکلات مردم و نیز موفقیت پایگاه تحقیقات جمیعتی در مرتفع ساختن مشکل عدم وجود هماهنگی بین بخشی دستگاههای دولتی می باشد. چرا که این طرح با همکاری دانشکده علوم پزشکی شاهروود، فرمانداری محترم شاهروود و موسسه توسعه پایدار (بخش خصوصی) صورت گرفت.

جادار نکاتی چند پیرامون این طرح به اطلاع رسانیده شود:

الف: این طرح اولین طرح مبتنی بر نیاز سنجی انجام شده از نیازها و درخواستهای واقعی مردم بوده است و در حقیقت جزو طرح های کاربردی مبتنی بر نیاز بوده است.

ب: در اجرای این طرح، شهرداری شاهروود و فرمانداری محترم شهرستان شاهروود همکاری مناسبی با پایگاه

نمودار شماره نه: توزیع وزنی اجزاء مختلف زباله های خشک خانگی جمع آوری شده در منطقه شهرنا در ماه تیر

شده زباله مفید دانسته اند و ۵۸ درصد از اهالی، معتقد بودند که اجرای این طرح باعث بهتر شدن عملیات جمع آوری زباله های تر شده است.

بحث و نتیجه گیری

نتایج طرح بیانگر استقبال مناسب و قابل قبول مردم منطقه شهرنا از اجرای این طرح می باشد. در جلسات برگزار شده بین نمایندگان مردم و مسئولین ذیربطری شهرداری، مردم اعلام کرده بودند که در صورت اقدام مساعد از سوی شهرداری در جهت رفع این مشکل، آنها با تمام توان تلاش خواهند کرد و با مسئولین جمع آوری زباله همکاری خواهند کرد. نتایج طرح نیز بیانگر این ادعا می باشد.

بر اساس جدول شماره سه، الف: در ماه اول اجرای طرح باید تقریباً ۵ درصد از مردم نسبت به تفکیک زباله خود اقدام کنند در حالیکه در این طرح، ۷۰ درصد مردم نسبت به تفکیک زباله خود اقدام کردد. ب: در ماه دوم اجرای طرح باید تقریباً ۱۷ درصد از مردم نسبت به تفکیک زباله خود

جدول شماره (۳): استانداردهای موقتی طرح های بازیافت زباله

ماه اول	باید حدود ۵ درصد مردم همکاری کنند
ماه دوم	باید حدود ۱۷ درصد مردم همکاری کنند
ماه سوم	باید حدود ۲۲ درصد از مردم از کلیات اجرای طرح راضی باشند
ماه اول	باید حدود ۵۷ درصد از مردم از کلیات اجرای طرح راضی باشند
ماه دوم	باید حدود ۷۸ درصد از مردم از کلیات اجرای طرح راضی باشند
ماه سوم	باید حدود ۱۰ بازخورد از نظرات مردم به صورت داوطلبانه به مرکز اجرای طرح برسد.
در ماه اول	

منابع

- 1- derfi.liab. " low cost solid wastes collection system". J. of. Waste management world. ISWA publication.vol.14. 2004. pp: 38-44
- 2- weret,haward. " solid wastes disposal, landfill or composting". J. of. Waste management world. ISWA publication.vol.7. 2004. pp: 51-59
- 3- jycan, kovak. " recycle in Europe". J. of. Waste management world. ISWA publication. vol.11. 2005. pp: 21-26
- 4- nerty,vallas. " wastes management around the world". J.of. waste management world . ISWA publication. Vol.6.02004. pp" 85-89

تحقیقات جمیعتی دانشکده علوم پزشکی شهرورد داشته اند که در حقیقت، این مسئله یعنی ایجاد هماهنگی بین بخشی یکی از اهداف اجرای طرح بوده است که ما توانستیم به این امر تا حدی دست یابیم. هماهنگی بین بخشی، همان حلقه گم شده ای است که متناسبانه نبود آن باعث عدم تحقق بسیاری از چشم اندازهای زیبا و مهم، سردرگمی مردم و نارضایتی آنها از مسئولین دستگاههای دولتی شده است.

ج: توانایی پایگاه تحقیقات جمیعتی در افزایش هماهنگیهای بین بخشی، خود را در پروژه راه اندازی ورزش صبحگاهی در شهرک محروم شهید بهشتی نشان داد که طی آن دستگاهها و نهادهایی نظیر اداره تربیت بدنی، شهرداری، اداره بهزیستی، اداره جهاد کشاورزی، ستاد مبارزه با مواد مخدر، اداره بازرگانی و معاونتهای بهداشتی و آموزشی پژوهشی دانشکده علوم پزشکی شهرورد با یکدیگر تلاش صمیمانه ای به خرج دادند و این پروژه عظیم را راه اندازی کردند.

د: اجرای این طرح توسط مردم نشان از توانایی آنها برای حل بسیاری از مشکلات دارد. از آنجاییکه در این طرح مردم می دیدند که قرار است مشکلی از مشکلات آنها حل شود و مهمتر از آن قرار است توسط خود آنها با کمک دستگاههای دولتی حل شود تمام تلاش خود را به خرج دادند و به صورت مجدانه کار کردند و تمامی نقایص طرح را برطرف کردند تا به نتیجه مطلوبی برسند.

ه: به نظر می رسد طرح های مشارکتی مبتنی بر جامعه از نقص همیشگی پژوهشگاه دانشگاهی یعنی عدم ضمانت اجرایی و خاک خوردن اطلاعات در دفاتر مدیران و یا کتابخانه ها به دور و میری است.